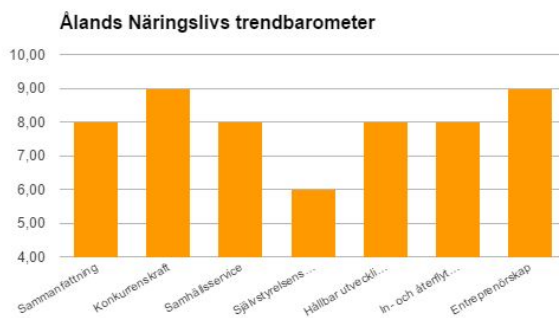

Ålands Näringslivs trendbarometer (januari 2016)

Ålands Näringsliv genomför tre gånger i året en barometer som syftar till att mäta de löften sittande landskapsregering har givit gällande att förbättra företagarnas villkor.

Vi tittar närmare på företagsklimatet utgående från sex olika rubriker. Vi följer en betygskala så att det ska bli lättare att se om det har skett framsteg. Dessutom lyfter vi ut några löften ur regeringsprogrammet som vi följer upp med trafikljus. Färgen indikerar hur arbetet fortskrider med den specifika delen.

Barometern tas fram av Ålands Näringslivs styrelse och landskapsregeringen bedöms utgående från de initiativ och förändringar som de genomför. Skalan går från 4-10 där 10 anger utmärkta, 9 berömliga, 8 goda, 7 nöjaktiga, 6 försvarliga, 5 svaga och 4 underkända.

Datapunkter: jan16

Sammanfattning

Det råder ingen tvekan om att ambitionsnivån är hög i regeringsprogrammet.

Landskapsregeringen har verkligen tagit i de stora frågorna och ser nödvändigheten i att lyfta dem. Vi tycker att inriktningen är klok och den politiska målsättningen drar åt rätt håll.

Det är dock alltid det praktiska arbetet som är avgörande. Vi ser därför med tillförsikt på de kommande förslagen och budgetarna. Det är i dessa som regeringsprogrammets framgång avgörs.

Orsaken till att vi inte ger full pott i vissa delar är avsaknaden av konkreta förslag, som LR av naturliga anledning inte ännu har presenterat. Utmaningar finns och hindren är många. Vi ser ändå goda förutsättningar för landskapsregeringen att genomföra en riktigt bra mandatperiod.

Bedömning av "Konkurrenskraft"				Ålands Näringslivs fokuspunkter
	Januari	Maj	September	
2016	9			<ul style="list-style-type: none">● Nordens enklaste regelverk● Näringslivskonsekvensbedömning vid beslut● Negativa effekterna av skattegränsen minimeras● Regelverk på svenska● Goda transporter öster- och västerut● Tydliga ägardirektiv i offentligt ägda bolag
2017				
2018				
2019				

Kommentar

Ålands har möjlighet att införa Nordens enklaste regelverk och regeringsprogrammet antyder att landskapsregeringen är med på resan. Vi applåderar dessa höga ambitioner.

Flygtrafiken till Stockholm har upphandlats och fortsätter under våren. Vi har även en regelbunden flygtrafik österut. Tillsammans med rederierna har Åland således kommunikationerna i skick. Bra!

Man talar om att finska regeringens avbyråkratiseringsprocess kommer att få efterverkningar här. LR antyder även att vi ska ha motsvarande process på de områden där vi har egen behörighet. Bra! Det finns naturligtvis orosmoln i form av en opposition på Åland som kan behöva rösta med LR i dessa frågor. Gällande specifikt detta område torde de vara av samma åsikt, varvid vi nu ivrigt väntar på arbetsprogram, lagstiftningsförslag och konkreta åtgärder.

Från regeringsprogrammet och Ålands Näringslivs fokuspunkter.

- Avbyråkratiseringsprocess inleds, med modell från finska regeringens kommande förslag
- Valfungerande flygtrafik både öster- och västerut.
- KRAFTSAMLING: ÅMHM:s verksamhet ses över med fokus på enklare vardag för åländska företagare
- Implementering av de ägardirektiv som antogs i maj 2015.
- Näringslivskonsekvensbedömning vid beslut om nya regler.

Bedömning av "Samhällsservice"				Ålands Näringslivs fokuspunkter
	Januari	Maj	September	
2016	8			<ul style="list-style-type: none">● Offentlig samhällsservice fungerar så effektivt som möjligt. Hänsyn behöver tas till ökad trygghet för medborgarna i mindre kommuner och ökad demokratisk insyn i de kommunala beslutsprocesserna.● Fortsatta bolagiseringar, driftsprivatisering, införandet av utmanarrätter samt offentlig-privat samverkan inom offentliga sektorn, vilket tydliggör kostnader och frigör resurser som kan användas inom vård, skola och omsorg.
2017				
2018				
2019				

Kommentar

Regeringsprogrammet och ministrarna antyder att LR verkligen vill utnyttja potentialen i den privata sektorn. Under hösten har man diskuterat både offentlig-privat samverkan (OPS) samt konkurrensutsättning av offentliga verksamheter. Även privata samarbeten med ÅHS har hälsovårdsministern gett uttryck för. Bra! Fortfarande andas ministrarna en tveksamhet kring OPS då de typiska åländska projekten behöver sammanslås för att uppnå skalfördelar. Det finns även en tveksamhet kring att införa generella [utmanarrätter](#). Ålands Näringsliv uppmanar ändå Landskapsregeringen att gå vidare med detta, då vi tror att detta ger stora möjligheter till kostnadsbesparingar och effektivare förvaltning.

Vi ser med tillförsikt på hur landskapsregeringen på allvar tänker gå vidare och utreda kommunstrukturen. Det är en nödvändig och svår process, där svårigheten ligger i revirtänkande och känslomässiga motargument. Vi hoppas att den landskapsomfattande utredningen kommer att ge objektiva argument och gott beslutsunderlag.

När det gäller den egna förvaltningen är ribban högt lagt vad gäller "hållbarheten" i budgeten. Underskottet har bedömts till 20 miljoner euro, men ser man till de sparåtgärder som diskuteras kommer man inte ens nära. Här bör man konkretisera mer för att detta mål ska förbli realistiskt.

Från regeringsprogrammet och Ålands Näringslivs fokuspunkter.

- Offentlig privat samverkan (OPS) vid investeringar som minskar driftsutgifterna.
- Bedömning av vilka landskapsverksamheter som kunde utföras helt eller delvis av privata bolag.
- Utmanarrätter införs inom teknik och infrastruktur.
- Utvärdering av driftsprivatiseringarna inom skärgårdstrafiken, i syfte att förbättra och effektivisera.
- Nya verksamheter inom ÅHS i samverkan med privat sektor.
- Hållbarhet inom en offentliga ekonomin (positivt årsbidrag samt en buffert för framtida lågkonjunktur)
- KRAFTSAMLING: Översyn, utredning och lagstiftning kring kommunstrukturen
- Landskapsövergripande samhälls och vattenplanering
- Uppdatering av den digitala agendan, införs mer konkreta mål och prioriteringar

Bedömning av "Självstyrelsens utveckling"				Ålands Näringslivs fokuspunkter
	Januari	Maj	September	
2016	6			<ul style="list-style-type: none">● Näringslivskonsekvensbedömning inför eventuellt övertagande av ytterligare behörighet till självstyrelsen, samt ifall överföring sker, en motsvarande justering av avräkningsbeloppet.● Ett tydligt klargörande hur ett övertagande av beskattningsrätten skulle främja det åländska näringslivet. Vad blir bättre och enklare?
2017				
2018				
2019				

Kommentar

Ålands Näringsliv är för en utveckling av självstyrelsen. Vi behöver hänga med i tiden och det gör vi genom att ständigt anpassa Ålands möjligheter. Näringslivet har generellt sett hamnat på en annan linje än lagtinget i den här frågan. Delar av lagtinget ser gärna att man driver självstyrelsen så långt som möjligt- helst till egen beskattningsrätt - medan näringslivet inte ser det motiverat. Vi säger inte klart nej, men vi ser heller inte fördelarna med ett sådant system och vill gärna få motiven klarlagda.

Tyvärr har det även funnits en utbredd åsikt i lagtinget att vi inte ska diskutera detaljer förrän år 2020. Istället ska vi nu fokusera på att ta över så mycket rättigheter som möjligt. Ålands Näringsliv ser tvärtom att vi redan nu behöver fokusera på potentiella fördelar samt redan nu förklara nyttan med att ta över beskattningsrätten. Först därefter kan vi inleda diskussioner om att eventuellt ta över mer behörigheter.

Landskapsregeringen och den parlamentariska kommittén har på senare tid erbjudit näringslivet att diskutera dessa frågor närmare. Vi kommer självklart att ta diskussionen under 2016. Vår utgångspunkt är att vi ska fokusera på att fortlöpande justera avräkningsbeloppet i förhållande till Ålands befolkningsandel och administrativa börda. Den förhandlingen ser vi att är nödvändig.

Från regeringsprogrammet och *Ålands Näringslivs fokuspunkter*.

Diskussion med näringslivet kring utvecklande av självstyrelsen och dess förutsättningar.

Eftersträvar en justering av avräkningsgrunden.

Tydligt klargörande hur egen beskattningsbehörighet kunde gynna Åland

Näringslivskonsekvensbedömning vid övertagande av behörigheter

Bedömning av "Hållbar utveckling"				Ålands Näringslivs fokuspunkter
	Januari	Maj	September	
2016	8			<ul style="list-style-type: none">● Ett livskraftigt näringsliv som utvecklas i en hållbar riktning samt att näringslivet inkluderas i arbetet med den framtida strategin för hållbar utveckling.● Det är viktigt att det skapas incitament för hållbar utveckling, snarare än ökad regelbörda.
2017				
2018				
2019				

Kommentar

Ålands Näringsliv stödjer den hållbara utveckling som landskapsregeringen vill införa. Vi arbetar för att hjälpa våra medlemsföretag i dessa frågor. Vi ser att *gott företagande* och *hållbart företagande* till stora delar innebär samma sak. Det vill vi bygga vidare på i samarbete med övriga åländska aktörer.

Vi har efterlyst en konkretisering av målen - något som arbetas med för tillfället. Vi har tillförsikt till att de konkreta målen blir tydliga under våren.

Ålands Näringsliv är också måna om att steget mot hållbar utveckling sker i samarbete med näringslivet. Här har landskapsregeringen visat mycket god samarbetsvilja från redan från början. Ålands Näringsliv kommer dock att se till att vägen dit blir både realistisk och utvecklande. Det är viktigt att företagen styrs av incitament snarare än ökad regelbörda.

Från regeringsprogrammet och *Ålands Näringslivs fokuspunkter*.

Utvärdering och konkretisering av verksamhet kopplad till hållbarhetsarbete, näringslivsutveckling, sysselsättning och samhällsplanering

Hållbar utveckling i nära samarbete med näringslivet

Skapa incitament för hållbar utveckling, snarare än ökad regelbörda.

Bedömning av "In- och återflyttning"				Ålands Näringslivs fokuspunkter
	Januari	Maj	September	
2016	8			<ul style="list-style-type: none">● Fortsatt stark in- och återflyttning av kvalificerad arbetskraft.● Avskaffande av näringsrättsbestämmelserna, för att göra oss mer attraktiva för kompetens och investeringar utifrån.● Jordförvärvsbestämmelserna uppdateras för att underlätta inflyttning av kvalificerad kompetens.● Hembygdsrätten öppnas upp för samtliga EU-medborgare.
2017				
2018				
2019				

Kommentar

Det åländska näringslivet är helt beroende av stark inflyttning av kvalificerad arbetskraft. Vi har inga möjligheter att utbilda hela arbetskraften lokalt och behöver därför rekrytera utifrån. Åland behöver därför se till att vi är en attraktiv ort att leva på.

Här arbetar Landskapsregeringen med åtgärder som lyfter Ålands status i omvärlden, bl.a. den rekryteringsmässan i Holland som arrangeras i februari.

I det ljuset tror vi även att en översyn av jordförvärvslagstiftningen är nödvändig. Vi ska inte avskaffa reglerna, utan göra det möjligt för "nya ålänningar" som arbetar, bor och lever på Åland att tidigare än idag kunna verka som redan bofasta ålänningar. Näringsrätten varken utnyttjas eller kontrolleras idag. Således har den blivit ett formellt hinder för seriösa företag som vill etablera sig på Åland. Därför bör den avskaffas eller kraftigt reformeras.

I det ljuset applåderar vi landskapsregeringens ambition att se över dessa regler, även om vi naturligtvis inser att det slutgiltiga, politiska beslutet kan visa sig mycket utmanande.

Oppositionen har gjort klart att man inte ger med sig i denna fråga.

Från regeringsprogrammet och *Ålands Näringslivs fokuspunkter*.

Åtgärder för att underlätta in- och återflyttning av kvalificerad arbetskraft

Skärgårdsnämnden/Företagsam skärgård inriktas på näringsliv och inflyttning

Översyn av näringsrätten

Översyn av jordförvärvslagstiftningen

Bedömning av "Entreprenörskap"				Ålands Näringslivs fokuspunkter
	Januari	Maj	September	
2016	9			<ul style="list-style-type: none">● Ökad samordning av rådgivningsresurser till entreprenörer och företagsutveckling, där man proaktivt underlättar för entreprenörer och byggande av exporterande företag.● Stärka entreprenörskapet i utbildningen.
2017				
2018				
2019				

Kommentar

Entreprenörskap är centralt för ett välmående samhälle. I ett entreprenörsdrivet samhälle skapas de nya företag som vi ska bygga de framtida samhällsintäkterna på. Den tidigare landskapsregeringen tog fram en utbildningspolitisk strategi som den nuvarande landskapsregeringen "bara" har att implementera. Där är "entreprenörskapet" centralt. Ålands Näringsliv har även fått ett EU-projekt beviljat där vi kan hjälpa till med entreprenörskapet i utbildningen. Nu finns således stora delar av pusselbitarna på plats och utmaningen är bygga pusslet så bra som möjligt.

Vi ser att Landskapsregeringen behöver omsätta målsättningarna i praktiken, vilket vi hoppas sker under 2016.

Från regeringsprogrammet och *Ålands Näringslivs fokuspunkter*.

- Revidering av läroplanerna med utgångspunkt i det utbildningspolitiska programmet (entreprenörskap)
- KRAFTSAMLING: Satsning på att skapa fler företag och fler arbetsplatser med fokus på tillväxtbranscher
- Det ska vara enkelt att starta och driva företag på Åland med hänsyn till finansiering, starthjälp, internationalisering samt kompetenshöjning
- Ökad samordning av rådgivningsresurser till entreprenörer.